

Hij melkt relatief veel oude roodbonte koeien, heeft er geen spijt van dat hij nooit op zwartbont is overgestapt en zou eerder in grond dan in quotum investeren. Een reportage op het melkvee bedrijf van Jos Rijkers uit het Noord-Brabantse Keldonk.

Jos Rijkers: 'De beste mat is een grasmat'

8089 kilo melk met 4,51 % vet en 3,60 % eiwit bij een gemiddelde leeftijd van vijf jaar en één maand. Dat is hoger dan het landelijk gemiddelde dat vier jaar en acht maanden bedraagt. Hoe komt het dat Rijkers relatief veel oude koeien heeft? 'Mijn koeien lopen in de zomer

buiten. Onderzoekresultaten zullen er niet van bekend zijn, maar ik heb het idee dat weidgang een positief effect heeft op de levensduur van koeien. De beste mat voor een koe is de grasmat. Koeien in de wei is niet alleen goed voor het imago, maar ook voor de gezondheid van de koeien', stelt Rijkers. Ook consequente aandacht voor uiers en benen bij de stierkeus heeft volgens de veehouder invloed op de leeftijd. 'Een vaars met zwakke punten heeft minder kans op een lange levensduur dan een vaars zonder zwakke punten.' Voeding is een derde aspect dat Rijkers aanhaalt. 'Te scherp voeren werkt niet. Voor de productie kan het misschien geen kwaad, maar het heeft invloed op de gezondheid van de

*Cunera 54 (v. Lima), nog niet ingeschreven
Voorspelde productie:
2,01 9474 4,15 3,56 LW 131*

nu houdt het bijvoorbeeld ook rekening met melksnelheid. Dat vind ik een groot voordeel. Bij roodbont moet je toch oppassen dat de koeien niet te veel melk uit gaan liggen.' De Brabantse veehouder hanteert in het SAP een verdeling van 50 procent productie en 50 procent exterieur. Binnen exterieur ligt de verdeling vast op 30 procent uier, 40 procent benen, 20 procent macht en 10 procent kruis. In het SAP laat Rijkers stieren als Kian, Pericles, Misty, Ferdinand, Cocktail 19 en Konvoy meedraaien.

Het vaderbeeld van de huidige veestapel kent veel variatie. Rijkers melkt dochters van Clara's Orkan, Jubel, Beverlake Nick, Koerier 114, Solhil, Ferdinand, Stadel en Reuben. Van de oude generatie toont Rijkers zich vooral enthousiast over de prestaties van zijn Clara's Orkandochters. 'We hebben er wel een stuk of veertien gehad en er lopen er nog steeds zes. Die stier heeft het hier goed gedaan.' Clara's Orkan heeft zijn favorietenrol in Keldonk inmiddels afgestaan aan een jongere stier. Vooralsnog niet aan Stadel - 'die beginnen me net te rustig' - maar verrassend genoeg aan Hammingview Reuben. 'Zijn dochters steken er nu echt uit. Ze zien er mooi uit en ze geven ook goed.' Eén van de lievelingskoeien van Rijkers is Dora 144, een tweedekalfs Reubendochter met 86 punten, 3,73 % eiwit en 117 lactatiewaarde. Een andere stalfavoriet is de nog niet ingeschreven Limadochter Nolda 41. Zij reikt in haar vaarzenlijst tot 3,56 % eiwit en 131 lactatiewaarde.

De hoogste lactatiewaarde in stal Rijkers haalt Maria 59, een witte dochter van de nooit tot fokstier gepromoveerde Cedarwal Prelude. In haar zesde lijst produceerde ze ruim 13.500 kg melk in 305 dagen. Haar levenstotaal heeft ze in zes lijsten al tot over de 80.000 kg melk weten te tillen. Rijkers haalt de negenjarige Maria voor het voerhek. Wie een scherpe, blote roodbonte verwacht, komt bedrogen uit. Maria is een van de koeien uit de stal met de meeste conditie. Een hoge productie en een goede conditiescore gaan bij roodbont hand in hand, dat lijkt de boodschap die deze robuuste roodbonte uitdraagt.

Inge van Drie

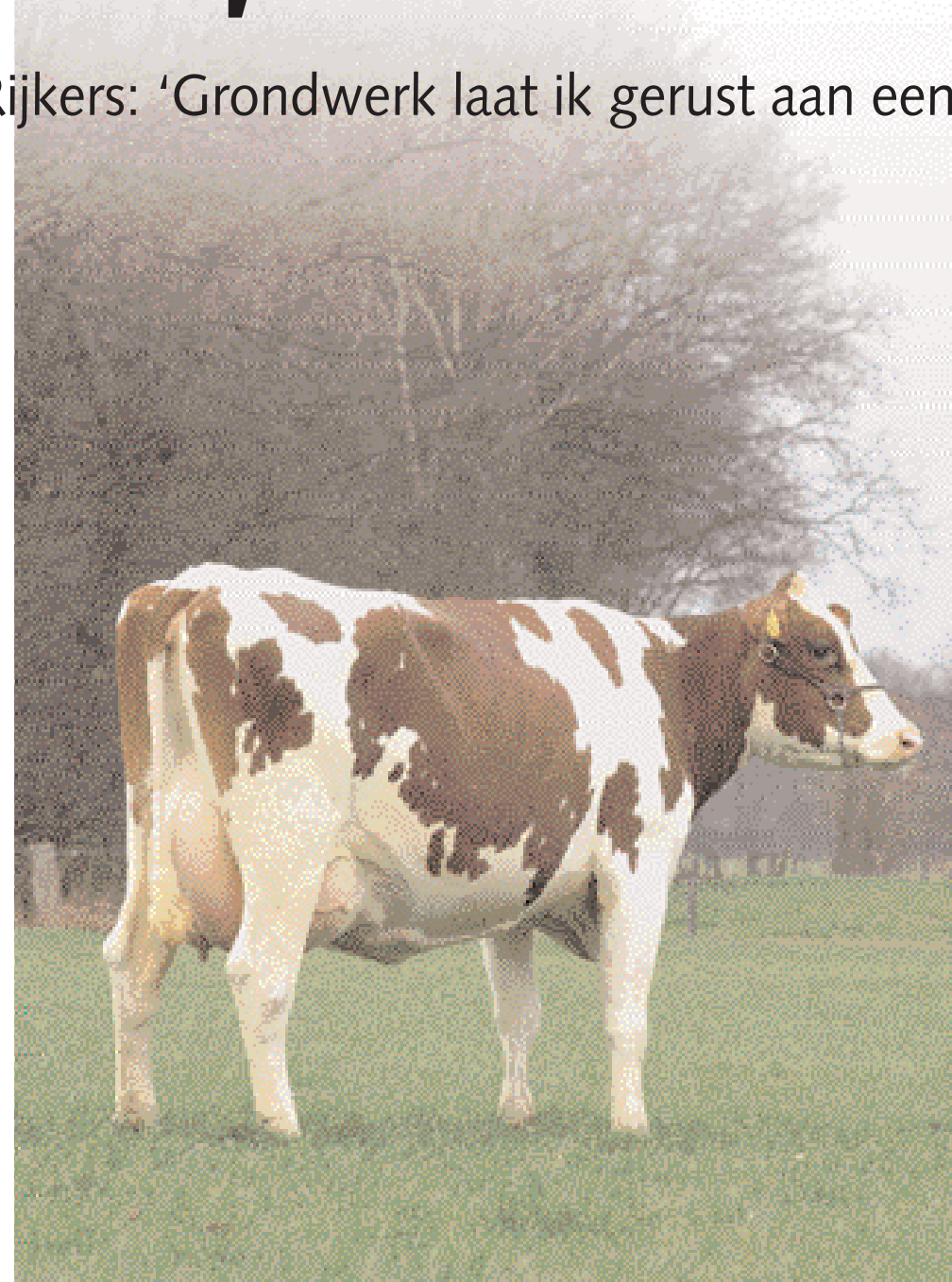
Voeren, melken en verzorgen

Jos Rijkers: 'Grondwerk laat ik gerust aan een ander over, de koeien niet'

Vergeefs is het zoeken naar zwartbont. Jos Rijkers (43) uit het Brabantse Keldonk melkt zijn quotum van 640.000 kilo vol met louter roodbonte koeien, 82 in totaal. 'Ik heb voor de gulden middenweg gekozen', zo omschrijft hij zelf zijn keus voor roodbont. 'Niet dat dikke, iets ronde van de MRIJ's, maar ook niet dat scherpe van zwartbont.' Een rondje door de ruim dertig jaar oude ligboxenstal staft zijn uitspraken. De roodbonten van Rijkers ogen zeker niet bloot, ze zijn in blakende conditie en beschikken over extra spieren. 'Dat geeft een stukje kracht aan de koeien', verzekert de roodbontfokker. Spijt heeft hij nooit gehad van de beslissing om zijn veestapel zuiver roodbont te houden. 'Een jaar of tien geleden vond ik het moeilijk om goede roodbontstieren te vinden. Nu is er volop keus. Bovendien heb ik nu nog echte dubbeldoelkoeien met hoger eiwit, een betere slachtwaarde en volgens mij een iets langere levensduur.'

Rijkers legt de papieren van de melkproductieregistratie op tafel. Het rollend jaargemiddelde bedraagt momenteel

*Dora 144 (v. Reuben), 86 punten
Voorspelde productie:
3,03 9447 4,53 3,73 LW 117*

koe en daarmee op de levensduur. Een rantsoen moet voldoende structuur bevatten; van een koe kun je geen varken maken. De pens is de motor van de koe en die heeft structuur nodig. Als dat ontbreekt, gaat het met de koe niet goed.' De roodbonten van Rijkers krijgen dagelijks een gemengd rantsoen van 10 kg droge stof snijmaïs, 4 kg droge stof graskuil en een eiwitrijk meel voorgeschoteld, aangevuld met maximaal 7 kg krachtvoer via de voercomputer. Op een aparte plek aan het voerhek kunnen de koeien ook stro opnemen.

Alle gras en maïs haalt Rijkers van eigen bodem. Twintig hectare gras en 18 hectare maïs zijn voldoende om aan de vraag te voldoen. 'In ruwvoer zijn we zelfvoorzienend; daarom voer ik vrijwel nooit bijproducten.'

Liever grond dan quotum

In de hal hangen drie certificaten voor preferente stammoeders, in de keuken prijkt een zilveren koe als getuige van de eerste 100.000 kg-koe. Het mag duidelijk zijn: de koe staat bij Rijkers centraal. 'Het grondwerk laat ik gerust aan een ander over, de koeien niet. Voeren, melken en verzorgen; daar draait het om.'

Aan de 80 koeien, 60 stuks jongvee en bij

na 40 hectare grond heeft Rijkers zijn handen vol. Hij krijgt regelmatig assistentie van zijn broer Antoon, die een parttime baan buitenshuis heeft, maar 's morgens, 's avonds en in de weekenden in de stal te vinden is. Rijkers: 'Qua arbeid zit ik nu ongeveer vol. Het meeste landwerk besteed ik daarom uit aan de loonwerker. Hij rijdt de mest uit, hakselt het gras en maait het ook als ik meer dan vijf hectare heb.'

Vanwege het krappe arbeidsaanbod heeft Rijkers niet echt de behoefte om zijn quotum de komende jaren flink uit te breiden. 'Dan moet ik waarschijnlijk personeel aannemen en de vraag is of dat echt aantrekkelijk is. Ik zou nog eerder in grond dan in quotum investeren. De grond bewerken kan ik aan de loonwerker overlaten, maar de koeien wil ik toch zelf doen.'

Fan van Reuben

Niet voor niets vindt Rijkers fokkerij een van de meest boeiende aspecten van zijn werk. 'Het sleutelen aan koeien om de zwakke punten te verbeteren vind ik prachtig. Mooie koeien geven me werkplezier.'

Rijkers maakt bij de stierkeus sinds kort weer gebruik van het SAP. 'Vijftien jaar geleden hebben we dat ook gedaan, maar